av Gunnar E Olsson

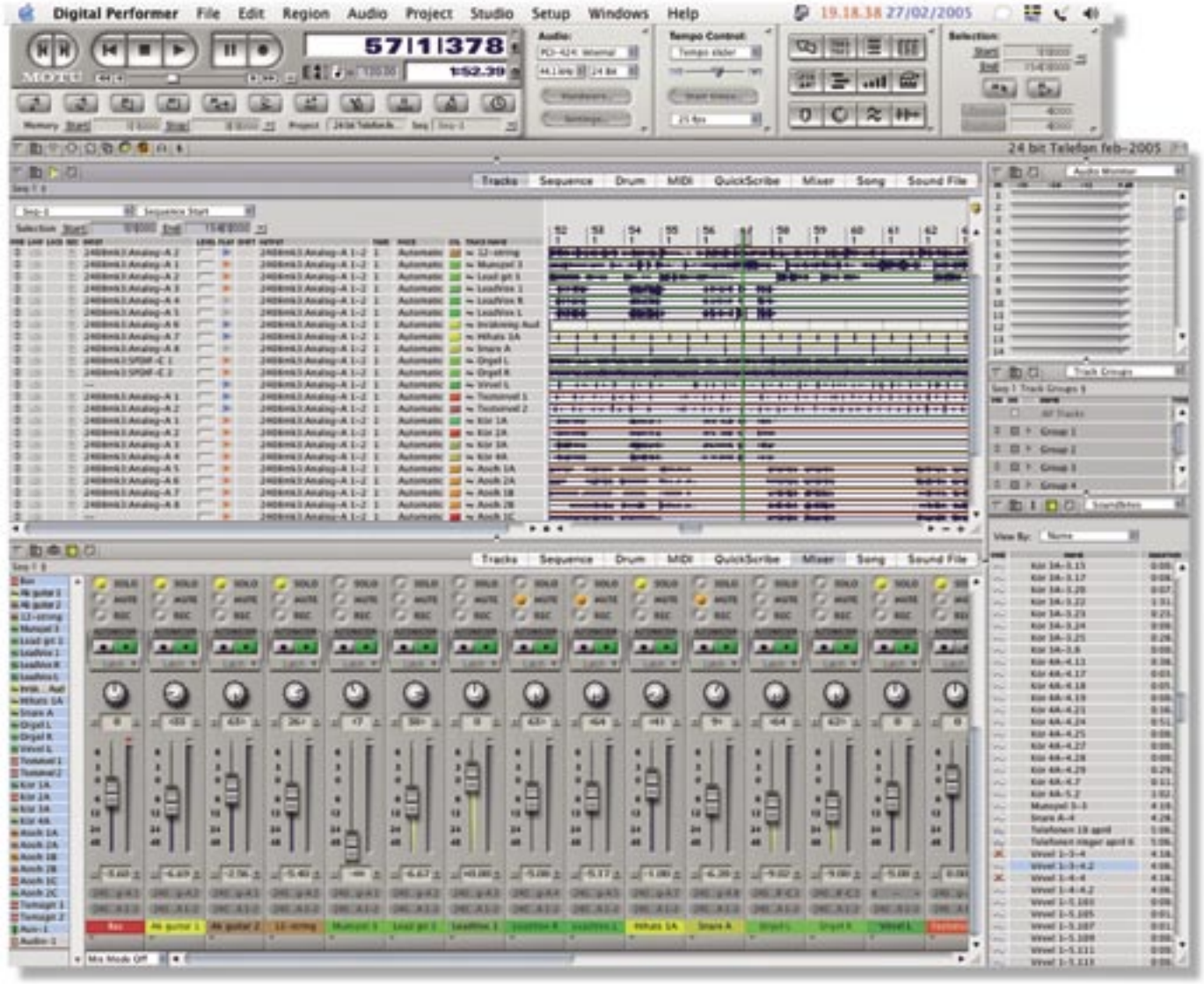

Motu Digital Performer 4.5

Med version 4.5 av Digital Performer bör Mark of the Unicorn ha en rejäl chans att göra sig gällande på europamarknaden. Deras hårdvara har ju sedan länge hittat många köpare både bland Mac- och PC-användare. Är det nu äntligen dags för mjukvaran att få sin rättmätiga plats i var mans Mac?

DP 4.5 innehåller en mängd nya funktioner både vad gäller gränssnitt och annat mer matnyttigt. Några av de tyngre nyheterna är Beat Detection Engine, latency-kompensation, MasterWorks EQ, utökat Pro Tools-stöd och Consolidated Window, där man töjt ytterligare på det redan tidigare lättarbetade användargränssnittet.

Digital Performer är ett av de mer anrika sequencerprogrammen på Macsidan. Det har aldrig heller funnits för någon annan plattform, även om Motus välrenommerade

MIDI- och audiointerface funnit lyckliga användare i alla led. Vad gäller olika funktioner och extratillbehör får man kanske inte lika mycket serverat på fatet som när man köper till exempel Logic Pro, men DP har mycket annat som talar till dess fördel, bland annat ett mycket intuitivt och lättarbetat gränssnitt – något man kanske inte alltid är så bortskämd med. För övrigt finns allt man kan behöva i DP-paketet. Programmet har en transportdel där man även kommer åt en hel del andra funktioner, det finns en välutbyggd mixerdel (för både MIDI och audio), ett Track Window (motsvarar Arrange-fönstret hos vissa konkurrenter) där det mesta i inspelningsväg kan styras ifrån, det finns en notskriftsdel och olika Editor-fönster för alla former av redigering: Sequence-, MIDI- , Soundbites (audio), Event List, trumspår etc.

Många av fönstren har minimenyer för ytterligare val och funktioner. Deras utseende överensstämmer kanske inte till punkt och pricka med vanliga Mac OS X-fönster – Motu har hoppat över Apples trafikljusknappar och designat efter eget huvud i stället – men dessa olikheter är något man ganska snart vänjer sig vid. Man har också i vissa fönster lagt till några funktioner, som man inte hittar i andra, men inte heller detta är något större problem. Till exempel har både Mixer- och Sequence Editor-fönstren en liten tabell i vänsterkanten, där man kan välja vilka spår som ska visas i det stora fönstret. Självfallet kan man även välja att gömma denna tabelldel.

HISTORIK

Digital Performer har utvecklats ur Performer, som var ett av de första sequencerprogrammen för Macintoshdatorn. Till skillnad från flera av de andra inspelningsprogrammen från USA har Motu aldrig flörtat med den stora skara PC-användare som finns bland musiker – i alla fall inte med sin mjukvara. I sitt hemland har DP länge rönt stora framgångar både vad gäller försäljning och vad beträffar namedropping-faktorn: många kända musiker har använt DP till sina olika musikprojekt – det må vara inspelning av allt från popplattor till riktigt seriösa filmmusikprojekt.

I Europa – och Sverige – har det varit betydligt svårare att övertyga den av tradition mycket stora skara Logic- och Cubaseanvändare, som ofta kört sina program ända sedan Ataritiden.

Musikermagasinet har med jämna mellanrum kikat på de olika versioner av DP som nått vår kust. Vi kan rekommendera en titt i MM 9-00, MM 12-01 och MM 8-03 i ert eller vårt arkiv.

Motu har ofta hittat egna lösningar och funktioner som ibland varit geniala och andra gånger kanske mer utslag för den inte-uppfunnit-här-mentalitet som ibland präglar mjukarvaruföretag på musiksidan.

Bland de mer lyckade lösningarna kan vi nog placera både MAS, eller Motu Audio System, som är den ljudmotor som driver DP framåt och MIDI Time Stamping som möjliggör extremt tajt MIDI-hantering om man använder MOTU:s MIDI-interface.

Till deras försvar får man säga att de på sistone öppnat upp rejält mot omvärlden och anammat mycken teknologi från utsidan. Sedan tidigare finns både ReWire-, OMF-, Audio Units-stöd och den praktiska freeze-funktionen som spar på CPU-kraften. I version 4.5 tillkommer ytterligare funktioner som möjligheten att hantera Apple-loopar, mp3- och REX-filer med mera.

KOMMA IGÅNG

En av de mest positiva egenskaperna hos DP är enkelheten när det gäller att komma igång med programmet. I DP-boxen hittar vi två CD-skivor och två handböcker. Den första av CD-skivorna innehåller programinstallationen och denna är så enkel som bara en Mac-installation kan vara. Motu bör få ett rejält plus för sitt enkla kopieringsskydd – i dessa tider av evinnerliga auktoriseringskoder och hårdvarulås är det enormt befriande att se att ett mjuvaruföretag vågar lita på an- ➤

Motu Digital Performer 4.52

TYP Sequencerprogram
FUNKTIONER Audio-/MIDI-inspelning, redigering, med mera...
AUDIOINSPELNING Hanterar 24-bitars ljud med upp till 192 kHz samplingsfrekvens
EFFEKTER En mängd effektpluggar, bland annat chorus, flanger, flera olika typer av EQ, reverb, kompressor, gate, limiter, multimode filter, ring modulater etc
SYSTEMKRAV Macintosh PowerPC G3-dator eller snabbare med 256 MB RAM Mac OS X 10.2 eller senare. G4 eller raskare med 512 MB (gärna mer) rekommenderas. Ljudkort med låg latency och ett MIDI-interface rekommenderas.
PRIS 795 US dollar. Uppgradering från tidigare version av DP: 149 US dollar. Uppgradering från konkurrerande produkt: 395 US dollar
TILLVERKARE Mark of the Unicorn
DISTRIBUTÖR Sweden MIDI Music & Zima Produktion
INFORMATION www.motu.com

⊕
- Intuitivt och lättjobbat
- Consolidated Window-funktionen
- Beat Detection Engine
- Det användarvänliga kopieringsskyddet
- Förträffliga handböcker
- Stöd för Apple Loops och mp3-filer
- Latency-kompensation för alla effekter
- Stöd för användande av flera ljudkort samtidigt
- Bra stöd för surroundmixning

⊖
- Ibland kan vissa fönster var lite svårlästa
- Inga egna mjukvaruinstrument ingår
- Freezefunktionen är lite långsam

Bild 1. MasterWorks EQ är en mycket välljudande filter-plugin som inspirerats av brittiska mixerbord.

vändaren och ser till vad som är enklast för honom/henne.

När man installerat programmet skriver man in sitt namn och en kod, som i princip är ett enkelt serienummer och sedan behöver man aldrig mer ägna detta en tanke. Denna kod tillsammans med handböckerna är det kopieringsskydd som Motu använder. Handböckerna finns endast i hårvaruform – alltså inte som pdf-dokument – något som kan vara en liten smula besvärligt om man ofta är på resande fot. Inte för att man behöver handböckerna till allt man vill företa sig. Programmet är tvärtom ett av de mer intuitiva bland sequencerprogrammen. Däremot bör Motu få ännu en guldstjärna för de välskrivna och mycket pedagogiskt upplagda handböckerna – speciellt Getting Started-delen, som på sina 100-talet sidor kan få vem som helst att på nolltid komma igång med att skapa musik i sin dator. Maken till välskriven handbok – och då har vi inte sagt något om de utmärkta illustrationerna – har jag faktiskt inte stött på på mången god dag.

I mjukvarupaketet ingår även ett gäng plugin-effekter av blandad kvalitet – alla i MAS-utförande – och ett drygt dussintal MIDI-effekter.

På CD nummer 1 finns även de drivrutiner man kan behöva om man har någon av Motus många olika interface samt ett par demoprojekt. CD nummer 2 är fullmatad med användbara loopar från olika företag.

Vad beträffar hårdvara så kan man använda den inbyggda ljuddelen i Macen, men vi rekommenderar defintivt att skaffa ett externt kort om inte ett sådant redan finns. Motu rekommenderar självfallet sina egna audiointerface. Man har ju en gedigen samling på programmet, både firewireinterface och PCI-baserade – där får man ju även fördelen av en DSP-baserad monitormixer – men det går naturligtvis att köra vad som helst i ljudkortsväg, så länge det finns Mac OS X-kompatibla drivrutiner till det. DP stödjer användandet av flera olika audiointerface på samma gång under OS X. Då kan man även blanda interface från olika tillverkare. Det har inte ens Apples egna Logic Pro lyckats med ännu.

NYHETER I DP 4.5

Uppriktigt sagt förstår jag inte riktigt varför Motu valt att döpa denna version till 4.5. Vilket annat mjukvaruföretag som helst hade huggit till med en ren 5:a eller högre. Nu heter den i alla fall 4.5 och under testen har vi dessutom fått både version 4.51 och 4.52 att leka med.

Bland de tyngre nyheterna i 4.5 finns ett knippe funktioner som Motu samlat under begreppet Beat Detection Engine – något som vi ska kika lite närmare på om en stund. Där finns också latency-kompensation för alla pluggar, såväl MAS, Audio Unit, TDM och RTAS (gäller även mjukvaruinstrument). Även om man jobbar med hårdvara som TC Electronic PowerCore eller Universal Audio UAD-1, fungerar denna latency-kompensation – helt automatiskt.

Bland de andra nyheterna hittar vi en alldeles förträfflig filterplugg, MasterWorks EQ, som inspirerats av klassiska engelska mixerbord. Vi kan väl redan här avslöja att den låter bra.

Något annat som ska få det att låta bra är den nya funktionen Smooth Audio Edits, som innebär att programmet kan göra automatiska crossfades mellan ljudklipp eller fylla de luckor som kan uppstå mellan klipp med ”room tone” eller atmosfärljud, som kan letas upp manuellt eller automatiskt. Mycket användbart för till exempel filmdialog!

Något annat som kan hanteras helt automatiskt är importen av Apple Loops. Dessa kan dras och släppas till ljudspår i DP och därvid anpassas automatiskt till låtens tempo etc.

DP 4.5 kan också automatiskt kompensera den miss i synken som uppkommer då man kör DV-film tillsammans med DP. Nu kan DP låsa upp QuickTime-filmer exakt på rutan.

DP:s Bounce to Disk and Export Audio-funktion kan nu exportera till en mängd olika mp3-varianter utöver alla de vanliga ljudformaten.

DP:s mixerdel, som redan tidigare hade många bra funktioner har förbättrats ytterligare. Där finns nu stöd för 99 monospår, lika många stereospår och stereobussar. Bussarna kan nu även konfigureras fritt i det format som behövs: mono, stereo eller fritt antal kanaler för surroundmixning. Flerkanalssignaler kan summeras till en mono-tappning och varje tappning kan ligga före eller efter regel. Flexibelt!

Varje kanal i DP-mixern kan nu ha upp till 20 tappningar – om man nu mot förmodan skulle behöva detta.

DP har i och för sig fungerat alldeles förträffligt även mot Digidesigns hårdvara, men nu har Motu utlovat förbättringar även på Pro Tools-området. Bland annat ska man kunna automatisera parametrar hos alla

Bild 2. Consolidated Window. Här kan man själv konfigurera fönstret – precis som man vill ha det.

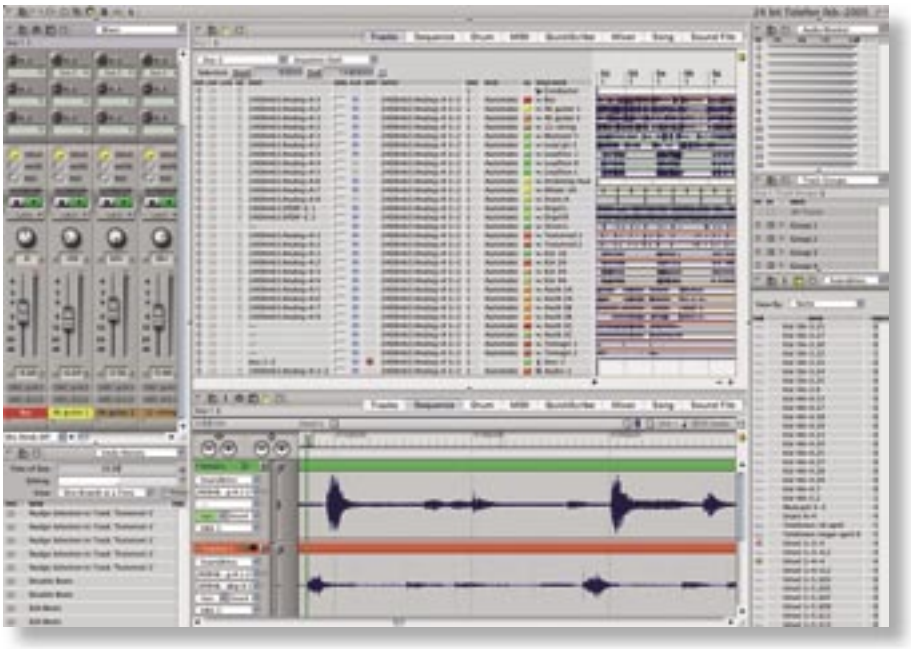

pluggar, såväl TDM, HTDM som RTAS. Latency-kompensationen för alla pluggar ska, som vi nämnde tidigare, fungera automatiskt. RTAS- och AudioSuite-pluggar ska nu kunna användas samtidigt som TDM- och HTDM-pluggar. Alla pluggar som kan köras i Pro Tools ska nu kunna användas i DP, på samma hårdvara. Det ska också finnas stöd för TDM-instrument med bland annat freeze-/unfreeze-funktioner.

DP har nu även stöd för DirectMIDI för de instrument eller pluggar som tar emot MIDI-data. Tyvärr hade vi under testens gång inte tillfälle att pröva allt detta.

CONSOLIDATED WINDOW

Detta är en smått genialisk lösning på problemet med alla fönster som dyker upp och belamrar ens skrivbord. Om man vill kunna se både track-fönstret, mixern och några redigeringsfönster samtidigt så blir det trångt, om inte… Det är här Consolidated Window kommer in. I detta fönster kan man samordna de fönster man behöver ha uppe. Endera kan man ha ett stort fönster där till exempel Track-fönstret visas; då kan man växla mellan detta och andra fönster genom att klicka på ett flikssystem som hanterar en mängd fönster – ett system som känns igen både från till exempel Adobe Photo Shop och flera av de vanligaste webbläsarna. Om detta inte räcker till så har DP fler funktioner i sitt Consolidated Window. Man kan nämligen låta några av fönstren dela på utrymmet som finns. Man kan till exempel låta Track- och Sequence Editor-fönstren – som ju fungerar bäst i liggande formatet – dela på merparten av Consolidated-fönstret och sedan rada upp några av småfönstren, som fungerar bättre i stående format, på båda sidor om de båda stora fönstren (se bild 2). Man kan med andra ord konfigurera detta fönster helt och hållet efter ens egna behov. Det finns dessutom en uppsättning färdiga varianter för mixning, redigering etc, att välja mellan.

Tyvärr fungerar Consolidated Window lite vingligt i kombination med olika funktioner där man behöver gömma fönster för att komma åt saker på skrivbordet: till exempel ”Göm övriga”-kommandot i Finder och de nya Exposé-funktionerna i Mac OS X 10.3. Detta kan man definitivt leva med. I övrigt är Consolidated Window nämligen en alldeles förträfflig funktion.

BEAT DETECTION ENGINE

En annan riktigt efterlängtad funktion döljer sig under beteckningen Beat Detection Engine, och det är inte en ångmaskin. Det kan mer liknas vid en funktion som finns i Pro Tools och där går under namnet Beat Detective. Det handlar om att kunna hitta transienter, som ofta kommer på taktslag (beats) i musiken. Denna analys av Apple Loops, REX-filer, ACID WAV-filer eller annat ljudmaterial som man importerat eller spelat in i DP kan man låta äga rum helt automatiskt – i bakgrunden – eller manuellt. När analysen gjorts får man tunna linjer som markeringar i ljudfilerna där DP anser att taktslagen ligger. Det går självfallet att ställa in hur känslig denna analys ska vara för att man ska hitta ett optimalt antal takslag. Det går även att ta bort eller lägga till taktslag manuellt. När väl analysen ägt rum går det att hantera de nya ljudfilerna på en mängd olika sätt som tidigare varit mycket tidsödande.

Bild 3. Beat Detection Engine. De tunna linjerna visar var programmet hittat taktslag.

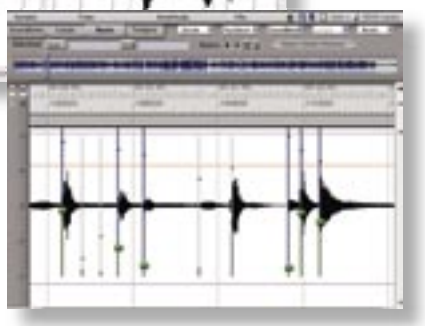

Bild 4. Här finns även reglar för att justera nivån på varje taktslag.

Man kan använda timestretch-funktionen för att anpassa en ny fil till det tempo låten har, även om den ursprungligen har ett helt annat tempo. Det går också att kvantisera ljudfiler så de sitter supertajt i låten. Detta gäller både korta loopar och längre ljudfiler.

Man kan även applicera färdiga grooves på de nya ljudfilerna eller tvärtom: skapa grooves från nya ljudfiler.

Även vid redigering av nya ljudfiler kan man ta hjälp av DP:s nya Beat Detection Engine. Snap edits to beats och Split audio on the beats är nya funktioner som hjälper till med att få tajta ljudklipp. ➤

För att testa några av dessa nya funktioner plockade jag fram ett gammalt trumspår som jag vid ett tidigare tillfälle hade tvingats klippa upp i en otrolig massa delar för att kunna anpassa till ett nytt komp i ett något annorlunda tempo. Det jag satt i åtskilliga timmar och fixade med kunde nu DP åstadkomma på några minuter, efter några klickningar och med bara några efterjusteringar för att städa upp ett par detaljer. Mycket imponerande – detta hade jag verkligen behövt för ett år sedan!

NYHETER I VERSION 4.51

Denna uppdatering adderade ytterligare några nya funktioner till DP… och kanske någon bugg.

DP 4.5.1 jobbar betydligt resurssnålare än tidigare versioner. En viktig anledning till detta är Dynamic CPU Management som innebär att alla Motus egna audiopluggar (MAS-pluggar) stänger av om de inte känner av någon audiosignal. Många spår i ett typisk inspelningsprojekt kan ju innehålla långa stunder av tystnad – om det inte handlar om den tyngsta dödsmetall-musiken förstås, då faller hela det följande resonemanget. Under dessa stunder av overksamhet har tidigare audiopluggarna ändå krävt sin kraft från CPU:n, helt i onödan. Nu stänger MAS-pluggarna av när de inte används och arbetar enbart när det finns en audiosignal att jobba med. Mycket smart! Beroende på antalet pluggar i projektet kan detta spara en del CPU-resurser. Denna funktion ska även fungera när man använder AU-puggar och MAS-pluggar från tredjepartstillverkare – beroende på om man valt att implementera det i sina pluggar. De flesta mjukvaruinstrument jobbar redan på detta vis eftersom de inte tar av CPU-resurserna om de inte genererar något ljud.

I version 4.51 fick vi också flera förbättrade bounce-fuktioner. Bland annat gick det nu att spara alla inställningar när man bouncar – eller mixar ner – färdigt material till hårddisken. En mängd olika funktioner gick nu också betydligt snabbare än i tidigare versioner. Detta gäller bland annat Beat- och tempoanalysen

En knepig bugg som dök upp i version 4.51 yttrade sig så att de flesta mjukvarusyntar fick extremt lång latency – i princip blev de ospelbara. Motus support kom snabbt med ett sätt att kringgå detta problem. Om man, när man hade öppnat ett DP-projekt, först tryckte på play-knappen och därefter på stoppknappen återgick latencyn till sin normala låga nivå. Mycket märkligt!

DEN SLUTLIGA VERSIONEN?

Version 4.52 av Digital Performer fixade förstås ovannämnda bugg – och några andra. Till Motus försvar får man ju faktiskt erkänna att man både snabbt kom med ett förslag på att kringå latency-problemet och därefter snabbt kom med en uppdatering som eliminerade det. Inga mjukvaror är ju helt buggfria. Det är ett mycket gott tecken när tillverkaren snabbt erkänner att de finns och kommer med buggfixar.

Det finns naturligtvis detaljer som kan förbättras i DP 4.52. Exempelvis fungerar import av 16-bitars ljud i ett 24-bitars projekt och vice versa ganska dåligt. Det går inte att lyssna på filer som har annat bitdjup än projektets. När de väl importerats kan man förstås lätt förändra bitdjupet på dem, men ibland kan det ju var bra att kunna kontrollyssna innan man importerar en ljudfil – det är inte alltid man har namngett ljudfilerna på ett helt självklart vis. Men på det hela taget är detta en helt enastående version av Digital Performer. Kör man en tidigare version bör man defintivt fundera på att unna sig denna uppdatering. Motu har också en trevlig möjlighet där man kan köpa en ”cross-grade” – alltså en uppgradering från en konkurrerande produkt – till det facila priset av 395 US dollar. Jag blev själv lycklig ägare till DP för åtskilliga år sedan genom att ”byta upp mig” från det saligen insomnade Opcode Studio Vision – och jag har verkligen inte ångrat mig.

SAMMANFATTNING

I DP 4.5 presenterar Motu ett mycket fullödigt sequencerprogram. Vi har i denna lilla test fokuserat på några av nyheterna i DP, men vi får för den sakens skull inte glömma allt det som funnits ett tag i programmet och som nu tas som självklarheter.

Jag har i mitt arbete haft möjlighet att utforska så gott som alla sequencerprogram som finns eller funnits på Macmarknaden. Ibland hittar jag tillfälliga favoriter från andra tillverkare, men jag hittar alltid tillbaka till Digital Performer, kanske mest för att programmet är så självklart lättarbetat. Det innehåller allt som man behöver för att kunna skapa musik – utom den där inspirationsknappen förstås, men den lär dyka upp i DP 5. ***mm***

Bild 5. eVerb är ett tämligen enkelt reverb. Det bör komma en uppdatering snart.

Bild 6. MasterWorks Compressor. En kraftfull och lättjobbad flerbandskompressor.

Testutrustning

Mac G4 dual 800 MHz, 1 GB RAM, Mac OSX 10.3.8, Motu MIDI Express XT, Motu 2408 och 2408 mk III, Mac PowerBook G4 867 MHz, 512 MB RAM, M-Audio FireWire 410.